

Yerleşme Tipleri

Kır ve şehir yerleşmesi ayrımında nüfus miktarı, ekonomik faaliyet türü, idari yapı gibi ölçütler kullanılır. Yerleşmenin sahip olduğu ölçütlerde zaman içinde yaşanabilecek bir değişim yerleşmenin tipini değiştirir. Örneğin bir kır yerleşmesinin ekonomik faaliyetlerinde yaşanacak bir değişim o yerleşmenin göç olarak nüfusunun artmasına ve şehir yerleşmesine dönüşmesine neden olabilmektedir.

KIR YERLEŞMELERİ

Yaşayanların büyük kısmının ağırlıklı olarak tarım ve hayvancılık gibi faaliyetlerden geçimlerini sağladığı, nüfusunun 10 binden az olduğu kırsal alanlardaki kasaba, köy ve köy altı yerleşmelerinden oluşmaktadır.

Türkiye’de kır yerleşmeleri üç gruba ayrılır. Bunlar kasaba, köy ve köy altı yerleşmeleridir. Kır yerleşmelerinden nüfusu 2.000 ila 10.000 arası olanına **kasaba**, nüfusu 2.000’in altında olanına ise **köy** adı verilir. İdari olarak köye bağlı, devamlı ya da geçici olarak kullanılan kır yerleşmelerine ise **köy altı yerleşmeleri** adı verilir. Köy altı yerleşmelerinden mahalle ve mezra insanlar tarafından yıl boyu yaşanan kır yerleşmeleriyle yayla, oba, kom gibi köy altı yerleşmeleri ise yılın belirli dönemlerinde geçici olarak kullanılan kır yerleşmeleridir (Görsel 4.3).

Görsel 4.3: Köy altı yerleşmesi örneği (Çaykara-Trabzon)

Bilgi Notu

Mahalle: Köy yerleşmesinin sınırları içinde birden çok sürekli yerleşme varsa bunların her birine mahalle adı verilir. Mahalleler idari olarak köylere bağlıdır.

Mezra: İdari olarak bir köyün sınırları içinde ancak köyden uzakta birkaç ev ve tarım alanından oluşan köy altı yerleşmeleridir.

Yayla: Türkiye’de yaygın olan geçici köy altı yerleşmelerinden biri olan yayla; hayvancılık, tarım, turizm ve ticari faaliyetler için kullanılmaktadır.

Oba: Konargöçer aileler tarafından yaz mevsiminde oluşturulan ve asıl ekonomik faaliyetin hayvancılık olduğu geçici köy altı yerleşmeleridir.

Kom: Hayvancılık faaliyeti için köyden uzakta ev ve eklentilerinden oluşan geçici köy altı yerleşmeleridir.

ŞEHİR YERLEŞMELERİ

Yaşayanların büyük kısmının tarım dışı faaliyetlerden geçimini sağladığı, yoğun nüfuslu ve organize olmuş yerleşmelere **şehir** adı verilir (Görsel 4.4). Türkiye’de nüfus miktarına göre şehirler; nüfusu 20 bine kadar olanlarına küçük, 20 bin ila 100 bin arasında olanlarına orta, 100 bin ila 1 milyon arasında olanlarına büyük şehir ve 1 milyonun üzerinde olanlarına metropol (milyonluk şehir) olarak sınıflandırılır.

Görsel 4.4: Şehir yerleşmesi örneği (Alanya-Antalya)